

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Utrum detur habitus Principiorum, & quomodo distinguatur à
Scientifico?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

rium, species enim albedinis non destruit speciem nigredinis.

Sextò deniq; In voluntate dantur multi habitus amoris, & odii, & tamen in voluntate nullæ sunt species intelligibiles, ergò. Sed in contra.

VII.

Arguitur. Habitus ponitur in intellectu, ut intellectum determinet ad eliciendum actum, sed per species intelligibiles sufficienter determinatur ad hoc; ergò superfluum habitus. *R.* negando ma. habitus enim non idè est, ut intellectum determinet, sed idè ut promptè faciliusq; eliciat actum, intellectus enim aliquando determinatur ab ipso objecto, aliquando à voluntate imperante non minùs, quàm à specie intelligibili, & nullus tamen dicitur voluntatem & objectum esse habitus, ergò.

Instatur. Fides, spes, & charitas habitus sunt, & tamen non faciunt promptè, & promptè operari; ergò malè dicitur, quod habitus faciat promptè operari; quòd sint habitus patet ex dictis, quòd non faciunt promptè operari. Probatur: Quia hæreticus hodie conversus non promptè credit, imò nec natus catholicus, ut patet. *R.* fidem, spem, & charitatem esse habitus supernaturales, qui non faciunt promptè, sed meritorie operari, naturales autem faciunt tantum facilius operari, & hic non est sermo de supernaturalibus, sed naturalibus.

Urgetur. Omnis facilitas habitus potest refundi in species impressas, quia si species ab initio sit remissa, intellectus patitur difficultatem in discurrendo, & si postea fiat intentia per alias species relictas ex variis actibus de subjecto, tunc intellectus nullam sentit difficultatem in operando, & illi gradus speciei non sunt simpliciter necessarij ad operandum, sed ad facilius operandum; ergò cum tunc objectum appareat clarum, quia illæ plures species trahunt intellectum ad operandum circa tale objectum; ergò non est opus habitu. *R.* ex hoc tantum haberi, aliquam facilitatem intellectus posse refundi in species, non tamen omnem.

VIII.

Dices: Scotus 2. d. 3. q. 10. dicit, non esse congruum ponere habitum in intellectu angelico, quia ipsius intellectus est determinatus per speciem, quia habitus specie objecti, objectum est ipsi clarum prout est in se; ergò præter species claras, non est ponendus aliquis habitus distinctus in intellectu. *R.* Scotum tantum velle dicere hoc supposito, quòd intellectus sit satis habituatus ad omnes actus suos de se.

QUÆSTIO II.

Utrum detur habitus principiorum, & quomodo distinguatur à scientifico?

1

Aristoteles hic cap. 8. de principiis sic loquitur: *illa autem in unoquoq; genere esse dico, quæ fieri nequeunt, ut esse demonstrantur.* Id est, quòd illud, quod est principium, non potest demonstrari à priori, quando est propositio immediata, vel saltem hoc non exigit, non verò quòd non possit, ut dixi supra de propositione

per se nota. Notandum ergò principia esse duplicia, universalialia, & particularialia, seu propria; universalialia sunt, quæ ad multas scientias acquirendas inferunt, talia sunt, *quodlibet est, vel non est, si equalia ab equalibus demas, equalia remanent totum est majus suâ parte &c.* particularialia sunt, quæ unicuiq; scientiæ sunt propria, quale est illud in Logica, *omnis Syllogismus debet constare tribus propositionibus*, in Phisica *omne constans materia & forma est corruptibile*. Circa titulum questionis autem quadruplex est sententia, prima dicit nullum in nobis dari habitum principiorum, tam universalium, quàm particularium ab ipso intellectu distinctum. Ita Durandus, Scotus &c. Secunda admittit principiorum habitus, sed negat eos nostris actibus acquiri, sed dicit primo instanti creationis nostris animis infundi, ita D. Thomas 1. p. q. 83. art. 2. ubi vocat habitus principiorum naturales, prout naturale distinguitur à libro, & contingente, & clarius in 3. d. 23. q. 1. art. 2. ad primum, ubi sic dicit: *Sicut naturalis habitus datur in creatione, ita infusus in reparatione.* Tertia dicit dari habitum principiorum, sed particularium tantum, non verò universalium. Quarta deniq; asserit dari habitum principiorum tam universalium, quàm particularium, qui nostris quoq; actibus acquiruntur. Ita Scotus 3. d. 8. q. 12. n. 6. & d. 35. n. 2. Cum quo nunc

Dico 1. *Datur in nobis habitus principiorum tam universalium, quàm particularium.* Ita Scotus loco cit. & in 2. d. 39. q. 2. n. 4. quem sequitur Tartaretus, Lichetus, qui etiam asserunt eos augeri nostris actibus. Probatur utraq; pars simul: *Experientiâ constat, intellectum ex frequenti exercitio acquirere facilitatem assentiendo his principiis, sed talis facilitas non est aliud, quàm habitus acquisitus per frequentes actus, ut patet in aliis habitibus; ergò vel nullus datur habitus, vel datur habitus principiorum.* Probatur consequentia: *Quia idè à posteriori colligimus, dari habitum scientiæ, quia experimur, nos post multos actus facilius præbere assensum conclusioni, quàm ante, sed idem currit in principiis, nam dum primò illa apprehendimus, non statim illis cum tanta facilitate assentimus, etsi talia principia sunt propositiones per se notæ, sicut post multos actus, ut patet in rustico, qui non statim assentit cum omni facilitate huic propositioni, totum est majus suâ parte, sed cum aliqua difficultate, postea autem per frequentes actus gignitur aliqua facilitas, quæ habitus cum omni promptitudine assentit istis principiis, cum quæ non assentiebatur ante; Adverte tamen me non dicere, quòd iis non possit quis assentiri sine habitu, sed dico, quòd non possit cum tanta facilitate sine habitu, cum quanta potest cum habitu.*

Dico 2. *Habitus principiorum non sunt nobis congeniti; sed per actus nostros acquisiti.* Ita Aristoteles 6. Eth. 3. & 6. ubi dicit: *habitus principiorum fuisse intellectu superadditos; & Probatur Conclusio ratione: Si habitus essent nobis congeniti, essent omnibus à partate, sed non sunt congeniti omnibus; ergò nulli, major patet, quia quod est à natura, nulli denegatur, minor etiam patet in his, qui acquiruntur.*

runt habitum contrarium negant; prima principia, quales erant antiqui quidam Philosophi teste Aristotele. Secundò, si habitus essent nobis congeniti, non experiremur à principio aliquam difficultatem assentiendo primis principiis, quod falsum, experientia probat.

Dices: Deus non creavit naturam destitutam principio suarum actionum naturalium, cum Dei perfecta sint opera, sed habitus principiorum sunt talia; ergò Deus non creavit naturam destitutam his. **R.** 1. Quòd si argumentum valeret, probaret etiam, quòd species essent nobis congenitæ omnium rerum, vel concreatæ, quia sine illis intellectus non potest alicui assentiri, quod est falsum. **R.** 2. negando ma. Deus enim perfectè creavit naturam, licet non concreaverit illi hos habitus, sufficit enim, quòd dederit illi principium activum, intellectum videlicet, per quem potest mediante suo labore propriè acquirere omnes habitus naturales, qui non sunt necessarii ad simpliciter operandum, sed tantum secundum quid, seu ad facilius & promptius, & si quando dicunt Sancti Patres, habitum principiorum practicum esse ipsum lumen naturale, per hoc intelligunt ipsum intellectum practicum.

Dico 3. Probabile est destructo habitu principiorum, naturaliter destrui habitum conclusionis, sed non e contra. Prima pars probatur: Assensus conclusionis quæ talis, nequit esse sine principiis, vel præmissis, vel saltem secundum alios sine recordatione eorum; ergò nec facilis assensus sine facili assensu principiorum; probatur consequentia, quia sicut motus equitationis non est nisi à motu equi, ita nec motus velox, vel facilis equitationis sine motu veloci, vel facili equi. Item si veritas præmissarum sit dubia, vel obscura, etiam conclusio erit talis; ergò si difficilis erit assensus præmissarum, difficilis erit etiam conclusio, si facilis, facilis pariter.

Arguitur. Theologus qui incidit in hæresin, est tam facilis in discurrendo Theologicè quam antea, sed in illo casu non habet habitum principiorum; ergò habitum conclusionis; ergò potest esse habitus conclusionis sine habitu principiorum, ma. experientia patet; minor verò probatur, quia per hæresin amittitur habitus principiorum supernaturalium, consequentia est bona. **R.** Theologus, qui incidit in hæresin amittere habitum principiorum supernaturalium, & habitum conclusionis supernaturalis, quòd autem tunc promptè, & æquè facilitè argumentetur, non provenit ex habitu conclusionis Theologicæ, sed ex habitu naturali, nam nullus Theologus semper elicit conclusiones Theologicas, sed etiam naturales, tunc videlicet, quando conclusiones ex præmissis non fide divina, sed humana creditis, sunt.

Instatur. Casu quo talis Theologus semper assenserit conclusioni, tantum propter præmissas fide divina creditas, tunc post lapsum sentiret aliquam facilitatem in discurrendo, ergò saltem tunc maneret habitus conclusionis supernaturalis. **R.** Talem Theologus non

posse habere aliquam facilitatem Theologicam, sed si habet aliquam, illa proveniet ab aliis habitibus Logicis videlicet, vel Phycis.

Urgetur. Quòd sit in me habitus conclusionis, sine habitu præmissarum, nihil obstat, quàm quòd sim facilis circa conclusionem, & non circa præmissas, sed hoc non sequitur; ergò potest esse habitus conclusionis sine habitu præmissarum; minor probatur, dantur habitus, qui nunquam facilitant, vel exeunt in actum, ut sunt habitus fidei in Christo, & modò est in beatis, item habitus Phyci & Metaphyci, quos hic in via viri docti acquisierunt, & defacto retinent, qui nunquam facilitant illos amplius, cum omnia in verbo videant. **R.** negando ma. & dico cum Scoto 3. d. 31. n. 7. inconveniens est dari habitum, qui nunquam exeat in actum, unde in Christo Domino nunquam fuit habitus fidei, quia ab instanti conceptionis comprehensor fuit, nec defacto est in beatis, cum clarè Deum videant, claritas autem, & obscuritas ad invicem esse non possunt. Item in viris doctis non sunt amplius habitus Phyci vel Metaphyci rerum, quas clarè vident, esto forte sint rerum, quas in verbo non vident, & sic forte Christus, & beati habent habitum fidei respectu objectorum non visorum in Patria.

Dico 4. Habitum principiorum distinguitur ab habitu scientifico conclusionis. Ita Scotus supra in secundo his verbis; Ad tertium dico, quòd per habitum principii tenditur in principium secundum propriam veritatem, quam habet ex terminis, & per habitum conclusionis tenditur in conclusionem secundum propriam veritatem, quam habet ex terminis à veritate principii, & primo loco sic ait: aliam evidentiam habet principium ex propriis terminis, & aliam conclusio ex suis alterius rationis, licet ista evidentia sit causata ab ista, & potest esse alius habitus respectu hujus, & illius, qui respicit formalem veritatem hic & ibi. Sed

Dices: Intellectus sufficientè determinatur ad assensum conclusionis per habitum principiorum; ergò superfluit alius habitus de conclusione distinctus ab habitu principiorum; probatur consequentia, quia ad nihil deseruit. **R.** 1. argumentum æq; probare, quòd assensus actualis principiorum sit idem realitè cum assensu conclusionis, nam assensus principiorum determinat conclusionis tam benè imò multò meliùs, quàm habitus principiorum; ergò si hoc non obstante assensus principiorum distinguitur ab assensu conclusionis, etiam habitus ab habitu. **R.** 2. negando consequentiam, & ejus probationem, nam non ideò habitus ponitur in potentia, quia est determinata, vel non determinata ad agendum, aliàs vix admitteretur habitus, sed propter difficultatem, quam sentit potentia in eliciendo actum, patet autem, habitum conclusionis facilitare ad assensum conclusionis, licet per præmissas sit intellectus determinatus ad agendum.

R. 2

QUÆ-

VII.
Sunt habitus distincti.

VIII.